

De aanzienlijkste onder de aanzienlijke huizen waarop Rosmalen zich mag beroemen, is zonder enig twijfel het complex Vijverberg, van oorsprong een buitenplaats. Met een grondoppervlak van bijna 1 ha. is het dat nu in feite nog, maar gelegen in het hart van het dorp. 'We wonen buiten in het centrum', mag bewoner Johnny van Deursen dan ook zeggen, samen met zijn vrouw Mieke van Deursen - Van Antwerpen. Na aankoop in 1995 is de kapitale villa ingrijpend, maar bovenal zeer fraai verbouwd en gerestaureerd.



*Huis Vijverberg te Rosmalen, anno 2000.
(Foto: Albert Schreurs)*

Hoewel latere bebouwing langs de Dorpsstraat het landgoed min of meer heeft ingekapseld – eens te meer nadat begin jaren '70 ook aan de zijde van de Venstraat huizen zijn gebouwd - heeft de toevallige voorbijganger vanaf de Dorpsstraat nog altijd een prachtig uitzicht op *Vijverberg*, in een nieuw wit kleed gestoken, met aan de voet een fraaie waterpartij waaraan het pand zijn naam ontleent. Een symmetrisch uitzicht nadat de toegang, nu een stevig hekwerk aan robuuste kolommen, van de zijkant naar het midden is verplaatst. De eigentijdse intercom dwingt de bezoeker zijn komst te melden, maar voor de bewoners wijst een cijfercombinatie automatisch de weg.

'Het was kwalitatief niet meer van deze tijd. Zeker qua leefbaarheid. Als je zo'n prachtig stuk grond hebt moet er een navenant huis op staan', verklaart Johnny van

Deursen (37) de ingreep die uiteindelijk twee keer zo duur uitpakte als was begroot. Samen met zijn vrouw is de heer Van Deursen directeur van Van Deursen Beheer, een klein mode-imperium, waarin jeans de boventoon voeren, met bekende winkelketens als Shoebys Shops en Jilly en Mitch, de laatste, speciaal voor kinderen, genoemd naar hun eigen kinderen. 'Waarom Vroom & Dreesmann en Albert Heijn wel en wij niet?', lacht Van Deursen. Voor het torentje van *Vijverberg* wappert aan een staande mast nog altijd trots de vlag van Canoe, de spectaculair gegroeide jeans-groothandel die inmiddels echter verkocht blijkt.

Karpers en goudwinden

Vijverberg werd in 1883-'84 als zomerhuis gebouwd door de familie Sweens van de bekende koffiebranderij 'De Drie Mollen'. In 1919 kwam dit buiten op een veiling voor f 10.187 in bezit van de heer L.P.P. (Leo) van der Vaart uit de Hinthamerstraat in 's-Hertogenbosch, de vader van Jos van der Vaart, mede-oprichter en eerste voorzitter van *De Boschboom*. Deze herinnert zich nog dat de kinderen daar op de vrije woensdagmiddagen en in de vakantie heengingen om er lekker buiten te spelen, terwijl hun vader er naar hartelust tuinierde. Want *Vijverberg* had 'een schone siertuin' – naast ook nog een moestuin en een boomgaard - en 'een vijver waarin karpers en goudwinden zwommen, die jaarlijks in aantal toenamen'. Nochtans relateert Jos van der Vaart: 'Het huis stelde niet veel voor: een grote kamer, een achterkamertje en een keukentje, en een zoldertje om te slapen.' H. de Vries, een meubelfabrikant uit Den Haag die *Vijverberg* in 1927 overnam (voor f 10.050), vergrootte nadien het achtergedeelte van het woonhuis zodanig dat het geschikt werd om er te wonen. Het omvatte toen een voorkamer, een eetkamer, een keuken met daaronder een kelder, plus twee slaapkamers op de eerste verdieping. Nadat ook de Vughtse architect Evers en de Rosmalense aannemer Leo van der Plas daar nog hebben gewoond, werd in 1995 Johnny van Deursen de nieuwe eigenaar. Intussen was het zomerhuis door verdere uitbreidingen, o.a. door het oude koetshuis bij de woning te trekken, uitgegroeid tot een kapitale villa.

Van het oude grondpatroon is na de verbouwing door Van Deursen vrijwel niets meer over, op de salon en de toren na. De begane grond van de toren, waarin de voordeur, functioneert als vanouds als hal, maar daarachter is een tweede, ronde hal geconcentreerd waarvan de geronde glazen deuren enerzijds (links) toegang geven tot garderobe en toilet, en anderzijds via een 'corridor' naar de woonruimte, die weliswaar in drieën is gesplitst, maar toch een eenheid is gebleven. In het midden de 'ontspanningsruimte' waar twee chaises longues in de halfronde erker met uitzicht op de tuin permanent uitnodigen om lekker lui te gaan zitten lezen. De boeken zijn weliswaar

naar boven verbannen, maar in de schappen van een stuk muur pronken wel een paar oude folianten, waaronder een Holy Bible, naast moderne manden met antieke rekwisieten.

Kelder in de kamer

Links hiervan, in een vleugel die is aangebouwd, de tv-kamer. Als scheiding is een kastenblok met de toegang tot de kelder overeind gehouden, dat tegelijk echter voldoende ruimte over laat om het totaaloverzicht te behouden. De familie Van Deursen heeft dan ook, wat ze noemt, 'de kelder in de kamer', dit ook ter onderscheiding van een tweede kelder die zich onder de keuken bevindt.

Rechts van de 'ruimte waar we relaxen' de eetkamer. De tussenmuur is blijven staan, maar door drie uitsparingen daarin te maken is opnieuw een open scheidingswand tot stand gebracht, waardoor de zichtlijnen hun gang kunnen gaan. Van Deursen: 'Wat we getracht hebben is één ruimte te creëren, waarin verschillende emoties beleefd worden.'

Daaraan draagt ook de inrichting bij, die een wonderlijk geslaagde combinatie van oud en klassiek is.

De corridor die de 'hartlijn' van de benedenverdieping vormt – aan het eind waarvan een kolenhok is getransformeerd tot een prachtige ingebouwde vitrinekast waarin het glaswerk fonkelt – scheidt de drie-in-één-leefruimte van de salon. Naast de salon de keuken, waaraan een mooie passage is gekoppeld die het latere, vrijstaande koetshuis, inmiddels een riant kantoor van Van Deursen Beheer - met de woning verbindt. De (toren)trap wijst de weg naar de eveneens geheel verkavelde bovenverdieping waar vijf slaapkamers en een luxe badkamer het nachtelijk comfort in zich sluiten.

Om dit alles in een royale(re) maatvoering te bewerkstelligen werd bij de verbouwing de achterkant verlengd en voorzien van de eerder genoemde erker, die weer 'een gebaar naar de ronding van de hal' beoogt te zijn.

Voor het oog

Alleen de voorzijde - salon en keuken - had een puntdak, de vleugels daarachter hadden platte daken. Van Deursen: 'Vroeger bouwden ze voor het oog. Maar die platte daken vonden we zo lelijk dat we er een kapconstructie op hebben gezet, zo ook op de derde vleugel die links is aangebouwd.' De waranda die hiervoor plaats moest maken was oud genoeg om niet als een gemis te worden ervaren. Hetzelfde mag gezegd worden van het afdak van hout en steen dat zich voor de salon bevond en dat eveneens is verdwenen. Dit ter verfraaiing van de voorgevel, waarin nu drie hoge, ranke, openslaande deuren prijken die een beetje Italiaans aandoen.

Van Deursen: 'We hebben alles strak gemaakt. Het was een beetje van dit en een beetje van dat. We hebben



Oud en nieuw in de salon. (Foto: Albert Schreurs)

symmetrie in het huis gebracht. Ook in het exterieur. Er zaten overal verschillende kozijnen. Daar hebben we eenheid in gebracht. Het huis is daardoor harmonieuzer geworden.'

In de tv-kamer is de harmonie tussen klassiek en modern vertaald in een strakke open haard met aan weerszijden twee prachtige antieke sierstukken, min of meer halfhoge zuilen. In de salon – waarin nog de originele salondeuren – laten zich rond de oude schouw als open haard twee oude goudgebiesde stoelen van omstreeks 1850, waarvan de herkomst even is vergeten, volmaakt combineren met trendy kussenfauteuils, waarvan alleen de kleur overeenstemming vertoont met het oude meubilair. Aan een der zijwanden een handgemaakt zinken 'altaar' tussen twee zuilen uit de Italiaanse Renaissance, terwijl de andere zijwand wordt gedomineerd door twee handgemaakte marmeren vazen van zowat anderhalve meter hoog en een dwarsdoorsnede van zeker 50 cm. 'Niet te tillen, maar waanzinnig mooi', aldus Van Deursen die bovendien wijst op de oude kolomradiatoren die zijn gehandhaafd. 'Dat vind ik nou typisch iets wat bij deze sfeer hoort.' Aan die sfeer dragen ook bij de uit drie delen bestaande hoge plinten, zoals je die vroeger vaak zag. En geronde sierlijsten die getuigen van vakwerk.

'Het zijn details, maar voor mij erg belangrijk: terug naar de basis van het authentieke.'

Oud en nieuw treft men ook in de corridor naar het tot kantoor verbouwde koetshuis aan. Op de Naamse plavuizen – in de wandeling 'kerktegels' – staat naast een paar antieke vazen uit 1700 een houten tuinbank voor bezoekers die soms even moeten wachten. Aan de muur weer een paar oude steen-sculptures.

In de keuken is eveneens 'de stijl van vroeger vertaald in materialen van nu'. Het ingebouwde hardstenen keukenblok heet 'open voor het oog, want vroeger stopten de mensen ook niet alles weg in kastjes.' Het oude kookfornuis heeft plaats moeten maken voor 'een roestvrij stalen paard met alle gemakken van dien'. De langwerpige, kwartronde tafel blijkt een oude kazernetafel.

Het hele jaar oogstrelend

Uitwendig is *Vijverberg* een visitekaartje. De witte verf moest wijken voor wit pleisterwerk, niet zomaar wat, maar 'speciaal stucwerk met materiaal uit Frankrijk.

Omdat het een oud huis is dat moet kunnen in- en uitademen.' De toren, vanzelf-

sprekend het meest markante punt van *Vijverberg*, kan na dagen zandstralen de originele baksteen weer laten zien, waarop de vele ornamenten veel beter tot hun recht komen.

Aldus fraai gekleed kan Vijverberg zich wentelen in 'een echt mooie tuin' waarin de hand van de meester, de gerenommeerde tuinarchitect Arend Jan van der Horst – bekend door zijn ontwerpen van grote-, met name kas-teeltuinen – geroemd mag worden. In de voortuin domineert de vijver, nog altijd vol vis, waaromheen bankjes tot een onderbreking van een aangename wandeling noden. Ook in de achtertuin tekenen wandelpaden een gevarieerd patroon, dat ook door de uitgekende beplanting 'het hele jaar oogstrelend' behoort te zijn.

Van Deursen: 'De tuin is voor ons erg belangrijk. Als het weer het enigszins toelaat zitten we buiten. We genieten van de natuur, waarin relatief veel dieren. Zo'n tuin, en zo'n huis, midden in het dorp is toch uniek.'

Literatuur

- Henk de Werd, *Groeten uit Oud-Rosmalen* (Rosmalen 1989).
- Leo van der Vaart/Leo van der Plas-Wouters, 'Vijverberg te Rosmalen', in: *Rosmalla* 6 (1996) nr. 3.